

imati pravo na posebnu naknadu za odsukanje (ponovno vraćanje u plovno stanje). Tuženi se nije protivio uvjetima ugovora s kojima je bio upoznat. Apelacioni sud je, uzimajući u obzir sve okolnosti (nasukanje odnosno odsukanje, izgubljeno vrijeme koje bijaše kratko, minimalne troškove i nepostojeći rizik), dosudio tužitelju - tegljaču iznos od 6.500 F, u koji je uključio uobičajenu tegljarinu i naknadu za odsukanje.

(DMF 1975, str.279)

I.G.

TRGOVAČKI SUD, Nantes

Presuda od 20.V 1974.

Tegljač "Abeille 5" i brod
"Nicos H" Sté Les Arbeilles
c/a Capitaine du "Nicos H"

Pojam spašavanja - Tegljenje ili odsukavanje u luci - Zakon od 7.VII 1967. o pomorskim nezgodama nastoji što više ograničiti pravo na nagradu za spašavanje i uvjetuje je izvršenjem izvanrednih usluga tegljača, tj. usluga treba da je izvršena u okolnostima koje izlažu tegljača teškim rizicima i opasnostima, a brod kojemu se pruža pomoć mora se nalaziti u opasnosti - Akcija odsukavanja ne spada u sadržaj ugovora o tegljenju i tegljač ima pravo na posebnu naknadu

Spor se vodio, između ostaloga, o zahtjevu tužitelja tegljača da mu ciparski brod "Nicos H" plati 50.000 F na ime naknade za spašavanje (pružanje pomoći). 5.III 1973. tegljač "Abeille 5" je teglio "Nicos H". Tegljeni brod se nasukao u oko 20 sati i 30 minuta. Tužitelj je tvrdio da je nasukanom brodu prijetila velika opasnost zbog povlačenja mora (opadanja morske razine). Zapovjednik je suočen s opasnošću pozvao tegljač "Abeille 9" koji je pomagao jednom sovjetskom brodu. Tužitelj dalje tvrdi da se zbog oseke "Nicos H" mogao prevrnuti pa čak i prepoloviti da nije bilo brze intervencije tegljača "Abeille 9". Ističe također da se pomoć pružena od tegljača ne može smatrati izvršenjem ugovora o tegljenju, nego kao stvarno spašavanje koje daje pravo na nagradu, te da je pravo na nagradu priznao agent i osiguratelj tuženog broda itd.

Tuženi se pozivao na čl.12. Zakona o pomorskim nezgodama iz 1967 (Loi N° 67-545 du 7 juillet 1967 relative aux événements de mer) prema kojem tegljač ima pravo na nagradu za spašavanje broda koji tegli, samo ako je pružio izvanredne usluge koje se ne mogu smatrati izvršenjem ugovora o tegljenju. Tuženi ističe da je tegljač u konkretnom slučaju pružao samo usluge koje su po naravi tegljačke, da je pomoć tegljača trajala svega 10 minuta, da se događaj zbio u lučkom akvatoriju gdje se brod mogao, u slučaju pogoršanja situacije, brzo spasiti, da - što više - tegljač nije bio izložen nikakvoj opasnosti, te da je, uostalom, u tarifama tegljača bila predviđena posebna naknada za slučaj kada se brod nasuče.

Sud konstatira da cit. zakon iz 1967. jasno izriče namjeru zakonodavca da maksimalno ograniči pravo na nagradu za spašavanje i uvjetuje je izvanrednom uslugom od strane tegljača. Znanost i sudska praksa smatraju izvanrednima samo usluge koje su pružene u okolnostima koje su izložile tegljača posebice teškim rizicima i opasnostima; tegljeni brod odnosno brod kojemu se pruža pomoć mora se također nalaziti u opasnosti. Sud ističe da ne proizlazi da su obje okolnosti ispunjene u konkretnom slučaju. Položaj broda "Nicos H" koji se nasukao tek dva sata nakon plime nije se mogao smatrati posebice uznemiravajućim, usprkos snažne struje oseke. Nije bilo razloga za pretpostavku da bi se bez brze intervencije "Abeille 9" brod "Nicos H" prevrnuo ili polomio. Sud također prihvaća, odnosno ponavlja argumente koje je iznosio i tuženi, a posebice naglašava da nema u stvari ništa zajedničkog između spašavanja na moru po lošem vremenu i običnog vučenja (izvlačenja, potezanja) izvršenog u rijeci. Stoga ne može tužitelj pretendirati na nagradu za spašavanje u granicama cit. zakona iz 1967. Činjenica je, međjutim, da je ova intervencija, koja ne ulazi u okvir ugovornih prestacija tegljenja, izvršena vrlo brzo, jer nije - na temelju izvještaja zapovjednika "Nicos H" - prošlo ni pola sata od trenutka kada je pozvan tegljač i dolaska tegljača na mjesto događaja. Pomoć "Abeille 9" je bila vrlo djelotvorna, jer je već u 21 sat i 10 minuta "Nicos H" bio u stanju plovnosti. Naknada za ovakvu uslugu predviđena je u općim uvjetima tegljača. Treba stoga samo odrediti iznos te naknade. Napominje se da je na temelju tarife tužitelja obično tegljenje u luci Nantes za brod od 3001 - 4000 t 714,89 F. "Abeille 9" je intervenirao u Basse Indre i izvan uobičajenih satova rada, a usluga se više odnosila na odsukavanje, nego na tegljenje u pravom smislu. Intervencija tegljača nije

trajala više od četvrt sata. Na osnovi navedenih okolnosti sud je dosudio tužitelju 10.000 F, što je otprilike 14 puta više od cijene za jedno uobičajeno (rutinsko) tegljenje.

(DMF 1975, str.293)

I.G.

Bilješka uz presude
na str. 68. i 70.

Naknada tegljaču za posebno pruženu uslugu

Stalno je aktualan i za praksu zanimljiv problem kako pravno kvalificirati radnje tegljača u uvjetima stannovitih promjena u prestaciji tijekom izvršenja ugovora o tegljenju. Akcija tegljača može biti u okviru prestacije tegljenja, ali bi se u konkretnom slučaju mogla smatrati spasavanjem ili izvršenjem neke druge usluge. Sporovi nastaju zbog znatnijih razlika u iznosima naknada, odnosno nagrada za pružene usluge. Stoga je shvatljiva tendencija tegljača da svaku intervenciju izvan rutinske operacije tegljenja pripiše spašavanju (pružanju pomoći). U zakonodavstvu, literaturi i sudskoj praksi naglašavaju se okolnosti koje se moraju ispuniti da bi se početna usluga tegljenja transformirala u radnje spašavanja - izvanredne usluge, radnje koje nadilaze normalnu uslugu tegljenja, izvanredna opasnost, izvanredni rizici itd. (pobliže Ivo Grabovac, Pravni položaj tegljača u spašavanju tegljenog broda tijekom izvršenja ugovora o tegljenju, Pomorstvo br. 4/1971, str. 116-117. i tamo navedena literatura; osim presuda koje su citirane u radu v. npr. arbitražnu presudu od 20.XI 1973, brodovi "Sapmer" i "Blue Bird One", DMF 1974, str.176). U ovom periodiku objavili smo u br.61/1974, str.59. presudu jednog našeg suda, u kojoj se također uočava sva težina dileme kako kvalificirati jednu akciju broda koji je teglio, iako se u tom slučaju nije radilo o početnom odnosu tegljenja s kasnijom naknadno pravno dvojbenaom intervencijom tegljača; koliko nam je poznato, sudovi su inače stroži u procjeni okolnosti spašavanja tijekom izvršenja ugovora o tegljenju, nego u slučaju intervencije prema brodu s kojim ugovor o tegljenju ranije nije bio sklopljen.

Smatramo da su spomenuti francuski sudovi (Apelacioni sud, Rouen i Trgovački sud, Nantes) dobro procijenili

konkretne situacije, te su opravdano odbili zahtjeve tegljača za odmjeru nagrade za spašavanje. Međutim, nedvojbeno je da odsukavanje (tegljenog) broda - poput nekih drugih akcija tegljača koje također mogu izazvati sporove i dileme (npr. zatvaranje pukotine, razmjestaj tereta), koje ne predstavlja spašavanje, jer nisu ispunjeni uvjeti za takvu kvalifikaciju - ne spada u sadržaj prestacije tegljenja u užem smislu. To je posebna usluga koju treba posebno i platiti, tim više ako se u općim uvjetima naglašava mogućnost odgovarajuće intervencije. Prema tome, opravdano je za dodatnu uslugu tegljača, ako nema dogovora stranaka o visini, odnosno ako nije naknada za posebnu uslugu uključena u tegljarinu, odmjeriti naknadu koja neće biti tako visoka kao ona koja se priznaje pri spašavanju u okolnostima posebnih opasnosti, aleatornosti i rizika, ali će nadmašiti uobičajenu tarifu za tegljenje (konstrukcija o tzv. izvanrednom tegljenju - "remorquage exceptionnel" - kojom su se ponekad služili francuski sudovi kako bi pravdali povećanu tarifu, opravdano je napuštena).

I.G.

APELACIONI SUD, Rennes

Presuda od 3.II 1975.

Zapovjednik broda Panaghia Eleusa
c/a Comptoir commercial André et
Cie i Cie européenne de cereales

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Pasivna legitimacija zapovjednika broda u postupku za naknadu štete koju je pretrpjela prevežena roba - Tužba upravljena prema zapovjedniku broda djeluje i prema brodo vlasniku, brodaru i svim osobama zainteresiranim na oštećenoj robi - Brodar je odgovoran za štetu koju pretrpi roba koju je preuzeo na prijevoz, ako je šteta posljedica propuštanja cijevi sanitarnog uređaja na brodu, a brodar ne dokaže da je uložio dužnu pažnju za pronalaženje i otklanjanje ove mane broda - Brodar pod navedenom pretpostavkom odgovara i za daljnju štetu koju je primatelj pretrpio

Brodar je preuzeo na prijevoz teret sojinog brašna. Na odredištu je ustanovljeno da je veliki dio robe oštećen. Vještaci su ustanovili da je šteta nastala stoga što su propustale cijevi brodskog sanitarnog uređaja.